

HET ROSSINI-MYSTERIE: EERSTE AFLEVERING

Wie een eerste vluchtige blik op de collectie werpt, merkt meteen twee eigenaardige werkjes op, niet zozeer door hun afbeelding, maar door hun afkomst. De handtekeningen op CAT.024 en CAT.025 verraden respectievelijk een zekere Rossini en een Burnett als auteur, maar over dat laatste doek willen we hier nu niet uitweiden. Over onze Rossini daarentegen willen we toch het een en ander kwijt, niet in het minst omdat onze zoektocht iets ‘(Dan) Brownesk’ begint te krijgen.

De eerste vraag, nl. naar de **AUTHENTICITEIT**, kunnen we bevestigend beantwoorden. De eerste afbeelding toont de signatuur van CAT.024, de volgende afbeeldingen zijn afkomstig van drie andere geïdentificeerde werken.¹

1

2

3

4

Zoals bij iedere handtekening blijken er zekere afwijkingen tussen de diverse versies te bestaan, maar er zijn voldoende overeenkomsten om ervan uit te kunnen gaan dat het dezelfde schilder betreft.² Trouwens, inhoudelijk en naar de uitvoering zijn alle vier de schilderijen gelijklopend genoeg om eenzelfde afkomst te mogen veronderstellen.³

De andere Rossini's vertonen daarbij in twee gevallen een ander bewijs van authenticiteit, maar daarvoor moeten we ze van de achterkant bekijken. Bij het linkerdoek mag je je toch wel de vraag stellen of die noteringen van de hand van Rossini zelf zijn, of dat ze achteraf zijn aangebracht (door een galeriehouder of een vroegere eigenaar mogelijk).

5 6

Een dergelijk bewijs ontbreekt helaas bij ons studieobject.

Nu het auteurschap van CAT.024 vaststaat, kunnen we verder op zoek. Vooreerst: om welke **SCHILDER** gaat het? Wie is die Italiaan die al die Toscaans aandoende tafereeltjes op doek tovert? Ons klonk de naam niet echt bekend en de standaardwerken vermelden hem al evenmin.⁴

Nicolas (volgens Jason Brink⁵) of Nicolaus (volgens Wikipedia⁶) Rossini is, of liever was een Poolse schilder met Italiaanse roots van vaderskant. Voor het overige kunnen we ons hier ook maar verlaten op de

korte Wikipedia-biografie (met een al even wazige foto⁷ hiernaast afgebeeld), ten minste voorlopig toch. De in 1898 geboren Nicolaus Rossini zou volgens de biografie vooral in Polen bekend zijn geworden, maar ook in Italië een zekere faam hebben verworven. En laten we nu net deze vakantie naar Toscane trekken ... Daarbuiten lijkt Rossini misschien nog meer herinnerd te worden om zijn rol in de steun aan joodse weeskinderen in Wereldoorlog II. Hiervoor werd hij door de nazi's opgepakt en vervolgens geëxecuteerd. Hij stierf in

augustus 1943 in het gevangenenkamp Plaszow nabij Krakow. Dat feit geeft ons meteen een terminus ante quem.

Voor de **TITEL** van CAT.024 staan we voor een nog groter raadsel. Eerst zouden we willen verwijzen naar de andere teruggevonden werken. Die worden immers ook vaak of niet betiteld. Het is maar de vraag of de vermeldingen “Taste of Tuscany Italy” of “Sea Shore Sail Boat Painting” titels of omschrijvingen zijn. En dat voerspelt niet veel goeds.

Een ander spoor leidt naar het Muzeum Narodowe in Wroclaw, dat een overzicht van de Poolse beeldende kunst van de twaalfde eeuw tot op heden biedt. Een spoor dat door onze Poolse vriend, dr. Marek Fialek, aangevuld werd met andere referenties – waarvoor onze dank. De uitkomst van dit sporenonderzoek laat nog op zich wachten, maar die hopen we u in de volgende aflevering te kunnen presenteren

Als de zoektocht naar de naam tot dusver weinig heeft opgeleverd, dan zou de **AFBEELDING ZELF** ons misschien dienstig kunnen zijn bij de identificatie. We zien een gelijkaardige afbeelding als bij alle ons bekende

doeken van Rossini. Op een prominente plaats staat een gebouw typerend voor het Toscaanse platteland: gepleisterde muren in een zandkleur, de hellingsgraad van de daken en hun wijde overhang, de kleine getraliede ramen. Het gebouw wordt omgeven door weelderig groen, waaruit een opvallende en al even kenmerkende cipres opduikt. Daarnaast zijn de toppen van twee witte gebouwen met gelijkaardige hellende oranje daken te zien. Op de voorgrond staat een muurtje met een bloemenpartij.

1

De voorgrond van de afbeelding is vlak en licht, geler waar de zon erop lijkt te vallen en witter in een schaduwvlak. Meer naar voren kleurt de grond oranje tot rood, waarbij het niet duidelijk is of de schilder hier bloemen suggereert of gewoon een sfeer wil scheppen. De hemel is vrij egaal weergegeven. Net boven de horizon hangen nevelbanken. Centraal kleurt de hemel een zeer zacht lichtblauw, met daarboven een witte wolk van een onuitgesproken vorm. Net boven die wolk, aan de rand van het schilderij, is nog een hel blauw vlak, dat het schilderij meer reliëf geeft.

Het afgebeelde gebouw oogt op het eerste gezicht niet bijzonder spectaculair, maar intrigeert wel doordat het enkele unieke kenmerken

vertoont. Naast een rechte, sobere gevel over twee verdiepingen leidt een trapje naar een overdekt terrasje, begrensd door een leuning getooid met een bloembak of bloemstuk met een grote variëteit aan kleuren⁷. Parallel aan het grote gebouw rechts en de trap staat een kleiner, torenachtig bijgebouwtje, ook weer met een typisch licht hellend dak. Het vormt een rechtopstaande balk, waarvan om onduidelijke redenen de linkerzijgevel gedeeltelijk is verlengd. In de voorgevel van dat bijgebouw zit een – in vergelijking met het hoofdgebouw rechts – erg hoge raamopening, net als in de zijgevel trouwens. Bovendien

suggereert de opening een doorzicht naar de begroeiing achter het huis. Het dak is begroeid met een bloemdragende plant.

We maken de bedenking of dit gebouw uitzonderlijk genoeg is om ons voort te helpen bij onze identificatie. Het is – voor zover we Rossini's oeuvre hebben kunnen bestuderen – wel een aparte afbeelding. Anderzijds zijn we er niet van overtuigd dat Rossini bestaande gebouwen afbeeldt.

Over de stijl, overduidelijk een vorm van romantiek, zullen we een volgende keer de degenen kruisen. Voorlopig volstaat het hier te stellen dat het een stijl betreft die buiten de gratie is gevallen. Het voldoet niet (meer?) aan de huidige **SMAAK**, zowel van de kunstkopers en –verkopers, als van de kunsthistorici. Dat verklaart waarom de doeken niet via galerijen of veilinghuizen, maar op e-bay aangeboden worden én waarom ze er zeer bescheiden prijzen halen.⁸

De laatste kwestie die hier aan bod komt, is naar ons aanvoelen nog het meest intrigerend. De vraag hoe het werk CAT.024 in het **BEZIT** van de

Koninklijke Kunstkring Sint-Truiden is geraakt, werd tot op heden nauwelijks gesteld, laat staan onderzocht. Bij ons weten zitten er geen werken in de collectie die aangekocht zijn. Ze zijn allen verworven door schenkingen. Maar wat is het verband tussen deze Italiaanse Pool en de Koninklijke Kunstkring? Is het achtergebleven na een tentoonstelling? Is het een wederprestatie voor een dienst door een lid geleverd?⁹ Wie was de vorige eigenaar? Heeft het werk ons bereikt via Polen of Italië? We hopen zoveel mogelijk vragen in onze volgende aflevering te kunnen beantwoorden. Zolang blijft het Rossini-mysterie bestaan.

Erik Vanlangendonck
eerste lezer, tweede auteur Katelijne Beerten

Bibliografie

Bénézit, E., Dictionnaire critique en documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs, 10 dln, Parijs, 1999.

Beknopte beschrijving werken Koninklijke Kunstkring Sint-Truiden vzw, pdf, op: <http://www.zoutkist.be/wp-content/uploads/2012/04/Demo-Catalogus.pdf>.

http://en.m.wikipedia.org/wiki/Nicolaus_Rossini.

<http://polishgreatness.blogspot.com/2011/01/polish-victims-of-holocaust.html>

http://www.crimsoncannonball.com/site/index.php?option=com_content&view=article&id=117:a-little-bit-more-about-rossini&catid=1:blog&Itemid=4.

Lijst foto's

4 3

2

1 CAT.024, archieffoto Piet Verheyden.

2 http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting op 17 april 2012.

3 http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting op 17 april 2012.

4 http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting op 17 april 2012.

5 http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting op 17 april 2012, achterkant van 4.

6 http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting op 17 april 2012, achterkant van 2.

7 http://en.m.wikipedia.org/wiki/Nicolaus_Rossini.

¹ Ze werden te koop aangeboden via http://www.ebay.com/sch/i.html?_nkw=rossini+oil+painting (websearch van 17 april 2012).

² Een mogelijkheid die we hier niet in overweging hebben genomen is dat het gaat om een illegale kopie van een of ander schildersatelier. Als dat zo'n vaardige schilders in dienst heeft als de auteur van CAT.024, kan de kopieerder ook vlotjes de handtekening namaken. Maar het verhaal van de kopie veronderstelt de volgende afweging. Zijn onderwerpen, stijl en afbeeldingen moeten uitzonderlijk populair geweest zijn, zodat voor de vervalsingen heel gemakkelijk een brede afzetmarkt kon worden gevonden. In dat geval zouden er echter – zo vermoeden we – veel meer 'Rossini's' op de markt en in catalogi te vinden moeten zijn. Het ontbreken van zijn naam in de standaardwerken kan daarbij een aanwijzing zijn dat hij niet bepaald een bovenlokale of bovenregionale uitstraling genoot.

³ De onderwerpen, de composities en de technieken zullen we in de volgende aflevering uitwerken.

⁴ Als voorbeeld: Bénézit, E., Dictionnaire critique en documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs, 10 dln, Parijs, 1999.

⁵ Een wat warrig artikel, dat zelf niet substantieel meer biedt dan de Wikipedia-pagina is te lezen op:

http://www.crimsoncannonball.com/site/index.php?option=com_content&view=article&id=117:a-little-bit-more-about-rossini&catid=1:blog&Itemid=4.

Ook de website over de Poolse nazislachtoffers kan hier geen substantiële informatie aan toevoegen.

⁶ http://en.m.wikipedia.org/wiki/Nicolaus_Rossini.

⁷ Cat.024 vertoont wat dit betreft alvast een grotere variatie en een natuurlijker kleurenpalet dan de meeste andere werken die we afgebeeld zagen.

⁸ Afbeelding 3 stond kort voor het afsluiten genoteerd op \$599,-. De afbeeldingen 2 en 4 elk op \$249,-.

⁹ Ri Coëme werkte geregeld op deze basis, maar ook dat behoeft nog verder onderzoek.